

Co-existentie van conventionele gewassen, GGO-gewassen en biologische gewassen in België

Positie van Bio.be in verband met het voorontwerp van de Vlaamse regering

Co-existentie betekent het tolerant naast elkaar bestaan van de verschillende teeltmethoden en afgeleide productlijnen. Dit voorontwerp regelt de wijze waarop GGO-teelten naast gangbare en biologische teelten kunnen plaatshebben, zonder deze laatste teelten met economische schade op te zadelen.

Het gaat bij het ontwerpdecreet 'co-existentie' niet om een keuze vóór of tégen GGO's. De markttoelating van GGO's is immers al op Europees niveau geregeld en er zijn vandaag al gewassen voor de teelt in Europa toegelaten, al zijn er nog geen rassen die geschikt zijn voor teelt in Vlaanderen. Het gaat bij het ontwerp om het organiseren van keuzevrijheid voor zowel de landbouwer als de consument, eenmaal een landbouwer daadwerkelijk GGO's zou willen gaan telen. De teelt van GGO's in Vlaanderen zou overigens niet vóór 2009 gebeuren.

In deze nota zet Bio.be, de Belgische Vereniging van Biotechnologische bedrijven, de cruciale punten op een rij die een obstakel zouden kunnen vormen voor de co-existentie en de ontwikkeling van verschillende types landbouw en een aantal suggesties die de introductie van GGO-teelten eenvoudiger zouden maken.

Bio.be vraagt aandacht voor de volgende punten:

Niet discriminerende reglementering

De reglementering voor co-existentie mag niet discriminerend werken voor eender welk type van landbouw en geen rem worden voor landbouwers of andere actoren in de agro-alimentaire keten die hun productiemethoden willen diversifiëren

Keuzevrijheid voor de landbouwers

Boeren moeten een meerwaarde uit hun productie weten te halen. Landbouwgewassen die veredeld zijn met behulp van moderne biotechnologie kunnen hen daarbij helpen. Een aantal landbouwers willen op basis van een economische analyse van deze optie kunnen gebruik maken.

Uit onderzoek is gebleken dat Belgische boeren door het gebruik van innovatieve genetisch gemodificeerde gewassen meer dan € 60 miljoen aan extra inkomsten zouden kunnen genereren. Deze inkomensstijging zou tevens gepaard gaan met een drastische vermindering van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen met circa 0,75 miljoen kg.

Co-existentie van diverse teeltwijzen moet de individuele landbouwer dus in staat stellen om met duidelijk voorkennis te opteren voor die oplossing die hem in een competitieve positie brengt.

Co-existentie betekent bovendien ook dat alle betrokken partijen aanvaarden dat de verschillende landbouwvormen niet te isoleren zijn. Co-existentie betekent tenslotte ook gelijke rechten en plichten voor de verschillende landbouwvormen.

Keuzevrijheid voor de consumenten

Consumenten moeten de mogelijkheid krijgen om te kiezen voor verschillende types van landbouwproducten. Een aantal consumenten zal kiezen voor biologische landbouwproducten, anderen zullen kiezen voor producten die een gezondere vetzuur en eiwitsamenstelling hebben en of voor producten die gezonder zijn voor mensen met voedselallergieën⁵. Een grote groep consumenten kiest voor producten op basis van kost.

In het debat rond de aanvaarding van genetisch gewijzigde producten is gebleken dat, naast voedselveiligheid, informatie en keuzevrijheid voor de consument essentieel zijn. De Europese Commissie heeft daarom de regelgeving ingevoerd i.v.m. etikettering en traceerbaarheid die uiteindelijk moet resulteren in herkenbaarheid van de producten en zekerheid voor de consument. De co-existentiemaatregelen die door de verschillende partijen in de productieketen uitgewerkt worden, zullen de keuze van de consument garanderen.

Integratie van alle schakels

Co-existentie is op zich geen nieuw gegeven. Traditionele en biologische landbouwbedrijven bestaan immers al tientallen jaren naast elkaar. Dit geldt ook voor bedrijven die eenzelfde gewas verbouwen met een verschillend einddoel. Een voorbeeld hiervan zijn bedrijven die aardappels verbouwen voor gebruik als menselijke voeding of voor industriële verwerking. Co-existentie is in dit soort situaties al jaren een feit. Hierbij worden alle landbouwvormen gelijk behandeld. Zo heeft de biologische landbouw een realistische drempelwaarde ingesteld voor de aanwezigheid van residuen van gewasbeschermingsmiddelen. Op deze ervaring kan gesteund worden bij de uitbreiding naar biotechnologische landbouw.

Bovendien blijkt dat co-existentie veel meer behelst dan enkel de teeltfase. Zo vertrekt de landbouwer van zaaigoed dat aan bepaalde normen dient te voldoen om in de gekozen landbouwoptie te passen. Ook na de gewasproductie blijven belangrijke co-existentie aspecten doorspelen, bijvoorbeeld tijdens de verwerking van de oogst en het aanbieden in de distributiesector. Een werkbare co-existentie zal dan ook pas op punt staan wanneer voor elk van deze fases duidelijke criteria vastgelegd worden.

Hoe co-existentie regelen?

Een duidelijke definitie

In eerste instantie dienen voor de conventionele, de biologische en de biotechnologische productie éénduidige kwaliteitscriteria vastgelegd te worden en dit voor de verschillende fasen (de toelevering van het uitgangsmateriaal, de cultivatie en de verwerking). Het is daarbij van belang te detailleren wat de impact is van het niet naleven van de vastgelegde criteria.

Een realistische tolerantie- of drempelwaarde

Volgens Bio.be is het invoeren van een **realistische drempelwaarde** de enige manier om de co-existentie van verschillende landbouwvormen mogelijk te maken. Een nultolerantie is onhaalbaar, zoals trouwens ook door de Europese Commissie werd geconstateerd.

De Europese Commissie stelt zelf drempelwaarden voor tussen 0,3 en 0,7% voor genetisch gewijzigde organismen in traditioneel en biologisch zaaigoed. Bio.be steunt dit voorstel omdat het vooral duidelijkheid creëert en dit een eerste stap is naar co-existentie. Ook de in Europees verband afgesproken drempelwaarde van 0,9% voor etikettering en traceerbaarheid van levensmiddelen die genetisch gewijzigde organismen of daarvan afgeleide producten bevatten is een goed uitgangspunt voor de verdere discussie.

Opties zonder regionale beperkingen

De keuze voor de meest geschikte optie dient te gebeuren op het niveau van het individuele veld. De Europese Commissie bepaalde reeds dat het moeilijk is om algemene regels uit te vaardigen. Dit geldt zelfs op microschaal, daar niet alle velden geplaagd worden met dezelfde gewasbeschermingsproblematiek, bv. aanwezigheid van onkruiden en ziekten, of intensiteit van de teelt. Het lijkt dan ook zinloos om hele gebieden te reserveren voor één bepaalde optie. Dit zou eerder een vermijden van co-existentie zijn, dan een creatief toepassen in het belang van de landbouw. Veeleer kan er gewerkt worden aan opleiding, informatiesystemen en –uitwisseling voor alle betrokken partijen, nodig voor de bewustwording en om technische kennis voor de toepassing van co-existentie te verschaffen.

Afspraken in verband met aansprakelijkheid

Landbouwbedrijven kunnen nooit geïsoleerd van elkaar werken, maar krijgen altijd te maken met neveneffecten van de teeltmethode van hun buurman (zoals het gebruik of gemis van gewasbeschermingsmiddelen, de verspreiding en beperking van ziektes, of het type gewas dat verbouwd wordt). Deze neveneffecten worden opgevangen via allerlei realistische en werkbare drempelwaarden voor de onvermijdbare aanwezigheid van andere dan de gewenste producten of behandelmiddelen.

In het hedendaagse bedrijfsleven is iedere producent ook verantwoordelijk voor zijn eigen producten. De overheid stelt eisen en controleert of producenten hieraan voldoen. Het kan voorkomen dat producenten niet aan de gestelde eisen kunnen voldoen. Dit hoort bij het normale bedrijfsrisico. Mochten producenten van mening zijn dat anderen aansprakelijk zijn voor hun schade, dan kunnen ze verhaalmiddelen aanwenden op basis van het Burgerlijk Wetboek. Ook maken producenten vaak gebruik van mogelijkheden voor overleg met anderen om zo bedrijfsactiviteiten op elkaar af te stemmen. Een dergelijk overleg is in onze ogen realistisch en wenselijk in de landbouwsector.

Vereenvoudiging van de administratieve procedures ten opzichte van het huidige ontwerp

De huidige procedures voorzien in het verkrijgen van schriftelijke akkoorden van omringende landbouwers binnen een vast te stellen isolatieafstand, en het verkrijgen van een toelating van de

overheid. Wanneer een landbouwer een schriftelijk akkoord geeft, betekent dit tevens het afzien van het recht om een vordering in te stellen. Het systeem van schriftelijke toelatingen en goedkeuringen van de overheid werkt bovendien als een zware administratieve drempel waarmee de teelt van GGO's ontmoedigd zou worden en de vrije keuze van de landbouwer in het gedrang komt..

Een eenvoudiger alternatief waarbij geen rechten worden geschaad en de keuzevrijheid van alle telers wordt gegarandeerd zou inhouden dat landbouwers die binnen de isolatieafstand eenzelfde gewas gaan telen als een potentiële GGO-teler, tegen de teelt van het GGO bezwaar kunnen aantekenen. In een dergelijk systeem zouden ook de toelatingen van overheidswege achterwege kunnen blijven. Dit alternatieve systeem is in samenwerking met VIB ook aan de Boerenbond voorgesteld en kan op hun steun rekenen.

Milieu-aspecten

Het is niet aangewezen om andere zaken dan keuzevrijheid en economische schade op te nemen in de co-existentieregeling zoals bijvoorbeeld milieu-aansprakelijkheid. Milieu-aspecten worden al meegenomen in de risico-analyses voor de Europese markttoelating en eventuele beperkingen in dit verband horen dan ook daar thuis. Ook voor de aansprakelijkheid bij eventuele milieuschade bestaat een aparte Europese wetgeving (EU-richtlijn 2004/35).

Bio.be wil graag als gesprekspartner blijven deelnemen aan dit overleg.

Bio.be is de Belgische Vereniging van de biotechnologie industrie.

Bio.be vertegenwoordigt de bedrijven en professionelen van de sector die actief zijn in onderzoek, ontwikkeling, testen, productie en marketing van biotechnologische toepassingen evenals de bedrijven die diensten verlenen aan de sector van de biotechnologie. Bio.be werd opgericht op 23 januari 2006 na de fusie van de Belgian Bioindustries Association (BBA) en BelgoBiotech.

Bio.be ; Reyerslaan, 80 ; 1030 Brussel
Tel.: + 32 (0)2 238 98 47
Fax.: + 32 (0)2 231 13 01
Email: secretariat@bio.be
Website: www.bio.be